

NOVEMBER	
1 P Vsi svet.	16 S Otmar
2 S Ver. duše	17 N 23. pob.
3 N 21. pob.	18 P Odon
4 P Karel	19 T Elizabeta
5 T Caharija	20 S Pelika V.
6 S Lenart	21 C Dar. Mar.
7 C Janez	22 P Cecilija
8 P Bogomir	23 S Klemen
9 S Teodor	24 N 24. pob.
10 N 22. pob.	25 P Katarina
11 P Martin	26 S Silv.
12 T Avrelj	27 S Virgilij
13 S Stanislav	28 C Gregor
14 C Jozafat	29 P Saturnin
15 P Leopold	30 S Andrej

V 30 dneh
30 števil
za
12 Din

„GLAS NARODA“
LJUBLJANA -- NEBŌTIČNIK

Mesečna naročnina
12 Din, za inozemstvo 20 Din. Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksandrova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1. Telefon 8855. - Ček. račun: Ljubljana št. 14.614. Oglasi po ceniku. Pri večkratnih objavah popust
Maribor, Aleksandrova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:

- Nedelja v Ljubljani in Mariboru
- Sport
- 28. oktober in Sokolstvo
- Muholovci
- Paberki iz zgodovine koroških Slovencev
- Koroška bilanca 10. X. 1935.
- Kultura

Št. 180 Izhaja vsak dan V Ljubljani v ponedeljek, dne 28. oktobra 1935 Rokopisov ne vračamo Leto I.

Premalo upanja za mirno rešitev

Francija bo izvajala sankcije

Poročila o novih pogajanih so vzbudila veliko razburjenje v Abesiniji

London, 27. oktobra. n. »Press Association« poroča, da je predsednik francoske vlade Laval obvestil angleško o »polzkusnih predlogih« za rešitev abesinskega spora, ki so mu jih stavili z italijanske strani. Podrobnosti teh predlogov ni mogoče zvedeti. Agencija pristavlja svojemu poročilu, da je angleška vlada zdaj kakor preje pripravljena proučiti vse mirovne predloge, vendar obenem naglašja, da pri tem ni mogoče odstopiti od stališča, ki ga določa pakt DN. Gotovo je, da angleška vlada ne namerava izpremeniti svojega stališča glede sankcij tako dolgo, dokler bo trajal spopad v Abesiniji.

Diplomatski poročevalec Reuterja javlja, da je v Londonu premalo upanja za mirno rešitev spora. Tudi najnovejši predlogi za sklenitev miru z italijanske strani, ki jih je sporočil Laval, niso zadovoljili angleških političnih krogov. Ti predlogi, naj bi se sprejeli v celoti, ker abesinski cesar, kakor smo že poročali, odklanja pogajanja tako dolgo, dokler bo Italija na abesinskem ozemlju. Anglija ne more proučiti nobenih predlogov, ki bi omogočili Italiji, da obdrži pokrajino Tigre.

Zeneva, 27. oktobra. w. Francoska vlada je obvestila generalno tajništvo DN, da je pripravljena izvajati gospodarske sankcije, kakor jih je predlagal sankcijski odbor v svojih predlogih številka 3 in 4. Izvajati jih bo začela z dnem, ki ga bo določil koordinacijski odbor na svoji seji dne 31. oktobra. Francoska vlada prosi, naj bi ji koordinacijski odbor dovolil štiridnevni rok za zadnje priprave.

London, 27. oktobra. Havas poroča: Liberalni volilci viltinega okrožja ministra Edena so sklenili, da mu ne bodo postavili protikandidatov. S tem hočejo priznati sijajno delo, ki ga je minister Eden opravil v korist miru in DN.

Laval pred padcem?

Paris, 27. oktobra. DNB poroča: V nekih parlamentarnih krogih smatrajo, da pomeni resolucija radikalno-socialističnega kongresa odpuščanje vladi.

USA nevtralna

Washington, 27. oktobra. AA. Zunanji minister Hull je poslal DN odgovor ameriške vlade. V njem pravi, da motri ameriška vlada z zanimanjem posamezna in skupna prizadevanja, ki naj ohranijo mednarodni mir in skrajšajo vojno. Hull ponavlja nato, da je ameriška vlada sklenila izvajati strogo nevtralnost. Zadevni zakon je bil sprejet z namenom, da bo mogoče točno opredeliti zadržanje Amerike v sedanjih izjemnih dogodkih. USA se bodo ravnale, pravi Hull dalje, strogo po duhu pariškega pakta in drugih pogodb o ohranitvi miru.

Na frontah vse pri starem

London, 27. oktobra. Reuter poroča: Italijansko-abesinsko vojno označuje po štirih tednih dejstvo, da ni nobenih odločilnih dejanj. Obe sovražni vojski molčita. Pač pa se zbirata druga proti drugi, ne da bi se spopadli. Italijanske čete generala de Bona ne bodo, kakor mislijo, napredovale proti Makalu pred novembrom. Na tem bojišču so samo manjša dejanja, ki naj izravnajo rove. Ras Sejum je v Tembienu s 150.000 možmi, čeprav italijanski letalci niso mogli poročati, da bi bili odkrili večje množice čet. Bolj na levo do sudanske meje sta ras Kasa in ras Jeluburu s 100.000 in pa 40.000 vojakov. Pri Edaga Hamusu je proti Italijanom postavljenih 20.000 Abesincev. Zadaž za temi so Abesinci zbrali veliko število vojakov pri Debratoru, Sakoti in Desiju.

Na južnem bojišču uporablja general Graziani dozda samo vojake domačine, imenovane »dubate«. Čete generala Grazianija stoje na črti od Dola do Bohotla. Močni nalivi ovirajo njegovo prodiranje. V popolno tajno je ovito gibanje tistih 15.000 vojakov, večinoma domačinov, ki jim poveljuje general Mariotti. Ta oddelek je začel prodirati skozi Danakilsko puščavo in je zavzel gorovje Musali. Reuterjev poročevalec v Asmari smatra, da je kraj Kalafa zapadno od Danjereja padel zato, ker so italijanske čete zavzele Danjerej. Italijanom naklonjeni sultan Olodine zasleduje sovražnika, ki se umika. Njegovo prodiranje je ustavil poglavar Hamet Badil. V tej bitki, ki se je končala s porazom Abesincev, je bil Hamid Badil ranjen. Sultan Olondile je nato krenil proti Kalafi s tako naglim pohodom, da je popolnoma presenetil branilce te trdnjave in jo zavzel brez odpora. Na ta način so se Italijani polastili glavne točke, ki obvladuje razsesto pokrajino, v kateri sta skušala ras Desta in ras Nesbu utrditi svoje črte.

Addis-Abeba, 27. oktobra. Posebni poročevalec Havas javlja: Abesinska vlada je izjavila, da ni prejela še nobenih poročil uradnega značaja o italijanskih predlogih glede posameznih ozemelj Abesinije. Vsa obvestila je prejela abe-

sinska vlada samo iz tujih listov. Zato o teh predlogih ne more povedati svojega mnenja. V sedanjem trenutku bi bili ti predlogi, tudi če bi prišli z uradne strani, nesprejemljivi. Abesinsko ljudstvo je razburjeno radi tega in to tembolj, ker je DN javno že proglasilo Italijane za napadalce. Abesinska vlada se ravna po tem dejstvu.

Abesinska vlada nadalje demantira vest, da je bil turški general Vehib paša odstavljen. Obratno je res, da je obdržal vse svoje položaje vojaškega zaveznika na južnem bojišču.

Glede poročil, da so Italijani prispeli v bližino Makala, pravi abesinska vlada, da ji ni znano, odkod izhajajo te vesti in kakšna jim je podlaga. Po zadnjih poročilih, ki jih je prejela vlada, so italijanske čete še vedno 80 km severno od Makala. Priprave za skorajšnji odhod abesinskega cesarja v Desi bodo kmalu končane. Veliki delavski oddelki popravljajo ceste, po kateri bo krenil cesar s svojim spremstvom. Govore, da bo cesar ostal v tem mestu samo nekaj časa, nakar bo odpotoval v Harar, da bo na ta način pregledal severno in južno bojišče.

Hitler — posredovalec?

Paris, 27. oktobra. Havas javlja: Današnji »Ordre« priobčuje izjavo, ki jo je dal državni kancelar Hitler francoskemu novinarju Brugnonu. Hitler pravi v svoji izjavi med drugim:

Politiko, ki jo vodi Francija v italijansko-abesinskem sporu, občudujemo. Ker se doslej Nemčija nikakor ni mešala v ta spor, je verjetno, da bo Nemčija v primerem trenutku poklicana, naj posreduje. Z državama, ki sta v vojni, nečemo prekiniti svojih trgovinskih stikov, da pa dokažemo svojo ljubezen do miru, ne bomo pošiljali ne eni ne drugi stranki nobenega orožja.

Albanija ostane zvesta Italiji

Nova vlada pred parlamentom

Tirana, 27. oktobra. Albanska agencija poroča: Včeraj se je predstavila parlamentu nova vlada, ki jo vodi Mehmed Fraseri. Ministrski predsednik je zahteval od parlamenta, naj izreče njegovi vladi zaupnico. Pri tej priliki je imel poročilo, v katerem je pojasnil bistvena načela nove vlade. Njegova vlada se bo ravnala po brezpartijskih pravičnosti in bo spoštovala načelo enakosti vseh državljanov pred zakonom. Tako bo ravnala vlada na vseh področjih svojega dela. Vlada bo vpoštevala zlasti ukrepe, ki bodo mogli dvigniti gospodarsko in kulturno stanje albanskega naroda in pospešiti njegov napredek.

V zunanji politiki bo vlada v vsakem pogledu in v vseh okolištinah spoštovala in ohranila zvezno pogodbo od 22. novembra 1927 glede

popolne ravnopravnosti med Italijo in Albanijo. Namen te pogodbe ni vojna, marveč samo ohranitev miru. V svoji želji za mir, bo Albanija tudi v bodoče ohranila prijateljske in dobre odnose z vsemi sosednimi državami. Albanija bo kazala vedno največje spoštovanje do DN, ker je ta mednarodna ustanova činitelj, ki je po svetovni vojni utemeljil neodvisnost in teritorialno celokupnost Albanije.

Ministrski predsednik je nato govoril o reformah, ki jih namerava vlada izvesti na področju narodne prosvete, finančne in gradbene politike in na drugih področjih, ki so važna za gospodarsko življenje države. Pri tem bo ostajala v mejah stvarnih sredstev, ki ji bodo na razpolago.

Dotlej pa vlada nima povoda, da bi izpremenila svoje prejšnje stališče napram Narodni skupščini. Med nadaljnjim delom Narodne skupščine bodo prišli na dnevni red politični zakoni. Od teh je posebne važnosti volilni zakon. O tem zakonu nameravajo vladni krogi izvršiti najširšo konzultacijo. Glede tega zakona obstojata v glavnem dva nazora. Eni so za volilni zakon z okrožnimi listami, drugi pa se hočejo vrniti k sreskim kandidaturam. V krogih Jugoslovanske radikalne zajednice se pa uveljavlja novo stremljenje, in sicer to, naj bi se kandidati ne vezali z osebnostjo, marveč z gotovo politično stranko oziroma političnim programom. S tem bi bile okrepjene velike stranke, preprečile pa bi se kandidature poedincev ali disidentov.

Delo z organizacijo stranke Jugoslovanske radikalne zajednice se bo nadaljevalo z največjo energijo med ljudstvom. S temnim sodelovanjem med izvršnim odborom Jugoslovanske radikalne zajednice in poslanskim klubom Jugoslovanske radikalne zajednice bo postalo delo na terenu še plodnejše. Z narodnimi poslanci je stranka dobila falango zelo energičnih organizatorjev in propagatorjev. Za enotno in složno organizacijsko delo stranke jamči in skrbi že sam izvršni odbor Jugoslovanske radikalne zajednice, v katerem njegovi štirje člani z g. Acem Stanojevićem na čelu vodijo celokupne posle z največjim soglasjem in sporazumom.

Iz vsega tega sledi, da je razvoj notranjega položaja med nami usmerjen v pravilno smer normalizacije političnih razmer, usmerjen k demokraciji in k varstvu državnega in narodnega edinstva. Glavne smeri so že jasno začrtane. Prav tako pa tudi cilj. Samo to je realno. Vse drugo pa spada v fantazijo. Jugoslovanski narod, ki je po svoji naravi realist, pravilo v krogih blizu vlade, se bo kmalu prepričal, kakšna je stvarnost in kje je bodočnost ter se bo temu primerno tudi opredelil.

Glavne zahteve Združene opozicije

Beograd, 27. oktobra. b. Danes dopoldne je bil v Šabcu veličasten shod združene opozicije, eden največjih političnih shodov, kar jih je imela dosedaj združena opozicija. Temu shodu so prisostvovali vsi glavni prvaki združene opozicije: Ljuba Davidović, Joca Jovanović, dr. Dragoljub Jovanović, dr. Sol, Ceda Kokanović, Milan Gavrilović, dr. Dragomir Ikonjić, dr. Ivan Čelan in drugi. Glavni govornik je bil Ljuba Davidović, ki je v daljšem govoru naglasil deset glavnih zahtev združene opozicije. Zahteval je, da dobijo državljani popolno državljansko politično svobodo, dalje da ljudstvo samo razpolaga z bremen in kontrolira državno gospodarstvo, da gospodari ljudstvo s kapitalom, ne pa kapital z ljudstvom, da se zaščiti družina kot osnovna celica države, da dobijo kmetijski proizvodi tako ceno, kakršna je sedanjim časom potrebna in primerna in da imajo tudi delavci primeren zaslužek in potreben odmor, da se zagolovi narodu najpopolnejša pravičnost in da dobi narod takšen mir in blagostanje v državi, ki ga tako nujno potrebuje in želi. Za Davidovičem je govoril narodni poslanec Ivan Čelan, ki je pozdravil shod v imenu dr. Vladka Mačka kot njegov delegat in ob koncu svojega govora dejal: Mi hočemo iti do konca, da dobimo svojo vlado in Narodno skupščino v svoje roke.

Važna konferenca združene opozicije v Zagrebu

Zagreb, 27. oktobra. b. Danes je bila v dvorani sv. Jeronima na trgu Kralja Tomislava konferenca 300 članov in delegatov bivše samostojne demokratske stranke. Konferenco je otvoril Svetoslav Ivković, odvetnik iz Zagreba, predsedoval pa ji je dr. Kostić, odvetnik iz Zemuna. Glavni govornik je bil Večeslav Vilder, ki je razložil zbranim delegatom sedanjí politični položaj. Ob 12.15 je prišel v dvorano dr. Maček v spremstvu Tošića, Male Kovača in dr. Stajena. Delegati so dr. Mačka burno pozdravili. Dr. Maček sam je poudarjal, da smatra za

Kr. z. namestnik Pavle v Londonu

London, 27. oktobra. AA. Danes ob pol dveh je stalni angleški drž. podtajnik za zunanje posle g. Robert Vansittart priredil v svojem domu kosilo v čast Njunih kraljevskih visocanstev kneginje Olge in pa kneza namestnika Pavla.

potrebno in pravično ter za svojo dolžnost, da tudi nadalje vodi kmetško demokratsko koalicijo. Kmetško-demokratska koalicija je močna kakor poprej in je globoko prepričana, da bo zmagała. Konferenca se je nadaljevala tudi popoldne in je bila končno sprejeta resolucija, s katero se dosedanje delo kmetške demokratske koalicije odobrava.

Politični položaj

Beograd, 27. okt. V krogih blizu vlade dr. Stojadinovića motre bodoči razvoj političnih dogodkov z največjim mirom. Zadnjemu glasovanju v Narodni skupščini je bil namen pospešiti proces ustanovitve Jugoslovanske radikalne zajednice ne le med ljudstvom, temveč tudi v Narodni skupščini. Spričo napada združenih heterogenih elementov v skupščini je Jugoslovanska radikalna zajednica pokazala svojo življenjsko silo s tem, da je takoj pokrenila močan protinapad. V par dneh se je v poslanski klub Jugoslovanske radikalne zajednice vpisalo že 140 narodnih poslancev. Ta vpis ni bil podoben prejšnjim, ko so se poslanci vsakih 15 dni vpisovali in ko so izstopali iz raznih klubov. Z vstopom v ta klub so se vpisali tudi v stranko. Tu je šlo za dokončno politično opredelitev v smislu normaliziranja političnih razmer v državi.

To pot ni šlo za opredelitev v korist osebnosti, marveč za pristop k točnemu političnemu in socialnemu programu. Poleg poslanskega kluba Jugoslovanske radikalne zajednice, ki mu predseduje Dragiša Cvetković, narodni poslanec in bivši minister, obstoja še naprej poslanski klub večine, ki mu je predsednik Stevan Janković. Zato je treba k številu 140 poslancev dodati še druge narodne poslance, skupno 30 do 40, ki bodo podpirali sedanjo vlado ostajajoč v večinskem klubu, ki pa iz raznih vzrokov ne smatrajo za umestno, da bi se pridružili Jugoslovanski radikalni zajednici. Okrog vlade dr. Stojadinovića se na ta način nabaja solidna in homogena skupina poslancev Jugoslovanske radikalne zajednice. To je jedro in središče Narodne skupščine. Kot taka bo odločala o načinu in smeri nadaljnjega dela v Narodni skupščini. Ali je torej mogoče sodelovanje vlade

dr. Stojadinovića in sedanje Narodne skupščine kot celote?

Izjave, ki jih je dozda o tem dal osebno predsednik vlade so izrazile jasno njegovo željo, da nadaljuje svoje delo z Narodno skupščino. Na nove volitve, je izjavil dr. Stojadinović, ni mogoče iti brez novega volilnega zakona in brez dovršene organizacije velikih strank. Dozda ni ne eno ne drugo končano. Tega ni bilo mogoče storiti v kratkem času štirih mesecev, odkar obstoja vlada dr. Stojadinovića. Vrhu tega padejo v ta rok še parlamentarne počitnice.

Iz vsega tega izhaja, da so netočne govorice, ki so krožile te dni, kakor, da je vlada dr. Stojadinovića nameravala povzročiti razprtijo predvsem pri izvolitvi predsedništva, da bi s to razprtijo in s to neslogo dokazala nesposobnost sedanje Narodne skupščine, češ da ni sposobna nadaljevati svojega dela.

V vladnih krogih pa obratno neprestano naglašajo, da je predsednik vlade tri dni pred glasovanjem v Narodni skupščini o novem predsedništvu odkrito izjavil v svojem govoru, da prepušča vlado vprašanje predsedništva Narodni skupščini, da ga sama uredi. Zaradi naših ustavnih predpisov dr. Stojadinović ni mogel dati nobene druge izjave. Zaradi tega glasovanja od 20. oktobra ni mogoče vezati na vprašanje razmerja vlade napram skupščini. To razmerje se bo razčistilo, ko bosta vlada in skupščina prišli v neposredne stike pri predložitvi zakonskih predlogov in glasovanju o njih.

Posamezni ministri so že pred dnevi izročili Narodni skupščini več zakonskih predlogov v razpravo. Prišli bodo še novi zakonski predlogi. Tedaj se bo pokazalo, ali je mogoče nadaljno delo sedanje Narodne skupščine ali ne.

Sport

Ilirija : Primorje 2 : 1 (0 : 1)

Ljubljana, 27. oktobra. Po nedeljski zmagi Ilirije nad Gradjanskim v Ljubljani in Primorja nad Haškom na vročih zagrebških tleh, s je zanimanje za borbe obeh naših klubov med našim občinstvom zelo povzdignilo. Tako je danes za srečanje med Ilirijo in Primorjem vladalo izredno zanimanje. In marsikdo se je že bal, da bo morda tudi danes deževalo kot je ves prejšnji teden. Toda vreme je bilo kot nalašč za tako tekmo in na igrišču Hermesa se je zbralo preko 2500 gledalcev, ki so z zanimanjem sledili tekmi in po izenačenju bučno bodrili svoje miljenice.

Tekma je pričela s četrtino zamudo ob 14.45. Prvo se je pojavilo na igrišču moštvo Primorja v postavi: Logar — Hassl, Zemljak — Kukanja, Zavrli, Boncelj — Janežič, Pupo, Jež, Pepček, Uršič. Nekaj minut nato pa še Ilirija: Rožič — Bergles, Žitnik — Unterreiter, Sočan, Lah II. — Ice, Lah I., Grintal, Slapar, Jug.

Početni udarec ima Ilirija, ki igra proti solncu. Toda Primorje takoj prevzame igro in diktira tempo. Že v 5 minuti ima Primorje prvo šanso za uspeh. Nato zopet v 7 minuti, Janežič sam pred golom se pripravi na strel toda pošlje

in niso popustili niti za trenutek. V 13 minuti strelja Ice kot, ki pa postane plen izvrstnega Logarja. V 15 min. Primorje prvič nevarno prodre do gola Ilirije. Uršič na lahko strelja, Janežič priteče, vendar pa za hip prepozno. Malo za tem pa rešuje Zemljak par metrov pred vrati. Ilirija vedno močneje pritiska, toda ne uspe. Logar brani odlično in drži čisto neverjetne strele. V 20 min. dobi Grintal lep predložek od zadaj in ga z nogo efektno podaljša v mrežo in tako izenači.

1:1.

Tudi po tem голу je Ilirija še vedno v občutni premoči. Obramba Primorja nima niti za trenutek počitka. Igrači Primorja se še vedno ne morejo znajti. O kakih kombinacijah ni niti govora. Mnogo grešijo v oddajanju, pa tudi v križu. V 27 min. Jug lepo centrira in nekrili Ice iz bližine 4 m podaljša neubranljivo v gol.

2:1 za Ilirijo.

Igra se še vedno razvija na polovici Primorja. Do 40 min. je napad Primorja le parkrat prišel do kazenskega prostora Ilirije. V 41 minuti se stvori pred golom Ilirije gneča, v kateri si obramba pomaga z roko. Diktirano 11metrovko strelja Boncelj v vratarja. Malo nato sodnik izključi Juga radi surovega napada na Kukanjo. Še dva neuspešna napada Primorja in sodnik zaključi tekmo.

Ilirija je igrala v prvem polčasu podrejeno vlogo. Vendar pa ne toliko kot Primorje v drugem. Rožič je svojo nalogo zadovoljivo rešil, čeprav ni bil tako siguren kot je bil v tekmi z Gradjanskim. (V poročilu o tej tekmi je naš poročevalec v svojem navdušenju nad zmago Ilirije nad Gradjanskim pomotoma poročal, da je bil v голу Ilirije Herman. V resnici pa je Rožič branil tako dobro.) Branilca sta bila oba dobra. Žitnik morda nekoliko boljši. V srednji

Barkarola

Pesem iz »Hoffmanovih pripovedk«, čar divne karnevalske noči
Kino Sloga Jutri premiera!

Barkarola

Omamljiva pesem beneških gondoljerjev
Kino Sloga Jutri premiera!

žogo mimo gola. Dve minuti nato dobi Uršič žogo na čistem ter-ju idealno pošlje pred gol. Toda Janežič je za desetinko prepozno. V protinapadu izsili Ilirija kot. V 12 minuti strelja Janežič iz bližine 8 m na gol, toda žoga se na srečo Ilirije odbije od stalive. Odlično vigrani hali Primorja stalno pošiljajo svoj napad naprej in diktirajo tempo igri. V 14 min. pošlje Kukanja visoko žogo pred gol Ilirije in Jež z glavo podaljša neubranljivo v mrežo.

1:0 za Primorje.

Takoj nato pa že nastane pred vrati Primorja nevarna gneča, ki jo pa Hassl hitro razčisti. In le nekaj trenutkov potem je Janežič zopet sam pred golom Ilirije. Toda hiba leve noge mu prepreči uspeh. V 19 min. zagreši Zemljak, ki se na mestu branilca nikakor še ni mogel znajti, kot, ki pa ostane neizrabljen. Primorje je stalno v vidni premoči. Nasprotnika prekaša v vseh delih moštva. Zlasti kriška vrsta je neprimerno boljša od Ilirijanske. Sploh je to do sedaj najboljša kriška vrsta, ki jo je postavilo Primorje v zadnjem času na noge. V 38 min. Pepček lepo centrira in Jež jo ponovno podaljša v mrežo. Vendar sodnik radi roke gola ne prizna. Nato doseže Ilirija kot in sodnik odžvižga polčas.

V drugem polčasu se slika docela izpremeni. Moštvo Primorja z izjemo Logarja v голу in deloma Zavrli, na celi črti odpoje. In v celem drugem polčasu ni znalo izpeljati niti ene patetne akcije. Vsi so stremeli samo za tem, da se čimprej znebi žoge. Nič na ni gledal na to, kam in komu jo je oddal. Nasprotno pa so Ilirijani že takoj začetkom z vso silo pritiskali.

Zunanji nogomet

Mariborski sport

Železničar : Rapid 1:0 (0:0)

Maribor 27. oktobra.

Tekma je bila odigrana danes popoldne na igrišču Rapida in ji je prisostvovalo okrog tisoč ljudi. Z današnjo pičlo zmago nad Rapidom se je Železničar krepko vsidral na čelu mariborsko-lakovskega podeavneznega prvenstva in nudi sdaj tablica naslednjo sliko: 1. Železničar 3 — 3 — 0 — 0 — 7:1 6 točk; 2. CSK 2 — 1 — 0 — 1 — 5:2 2 točki; 3. Maribor 3 — 1 — 0 — 2 — 4:9 2 točki; 4. Rapid 2 — 0 — 0 — 2 — 2:6 0 točk. V jesenskem delu prvenstva se bo odigrala še tekma med Rapidom in CSK.

Današnja tekma je po daljšem času zopet nudila prav dober nogomet, kar je bila predvsem zasluga Rapida, ki je v igro vnesel mnogo borbenosti in nudil Železničarju trd odpor. Tekma je bila ves čas zanimiva, ni pa manjkalo tudi lepih potez enega in drugega moštva. Nasprotnika sta si bila enakopravna in bi bila tudi zmaga Rapida zaslužena.

Pohvaliti je treba predvsem mlajše igralce Rapida, ki so podali res lepo igro ter zaigrali z izredno voljo in požrtvovalnostjo. Ko si bodo pridobili še potrebno rutino, bodo odlični nogometisti. Rapidovo moštvo je pokazalo danes velik napredek. Obramba je bila dobra, najboljši del moštva pa je bila kriška vrsta z izbornim srednjim krilem na čelu. Napad je bil zelo prodoren in ko ne bi bilo smole, tudi uspeh ne bi izostal.

Železničar je podal svojo običajno igro. V prvem polčasu pri moštvo ni bilo vse v redu in posebno kriška vrsta je odpovala. Sele v drugem delu igre so se posamezne formacije — četudi samo za četr ure — znašle, in moštvo je zabeležilo edini uspeh dneva. Zelo dobra je bila obramba.

Tekom igre sta imeli obe moštvi mnogo prilik, da zabijeta gole. Bilo je pa vmes tudi mnogo smole in neznanja. V 15. minuti drugega polčasa je po lepem prodoru Bačnik s krasnim strelom v levi gornji kot odločil tekmo. Sodil je g. Jordan iz Ljubljane. Objektivnosti mu ne moremo odrekati, vendar je z nekaterimi napadnimi odločitvami škodoval Rapida. O priliki današnje tekme je Železničarjev napadalec Pavlin proslavil dvestoti nastop za barve Železničarja. Vodstvo mu je izročilo lepo sponinško darilo.

V predtekmi je premagala rezerva Rapida rezervo Železničarja z 1:0 (0:0). Tekma, ki jo je sodil g. Jančič, je bila zelo ostra.

Inozemski nogomet

Češkoslovaška : Italija 2 : 1 (0:0)

Praga, 27. oktobra. b. Današnja nogometna reprezentančna tekma med Italijo in Češkoslovaško, ki se je odigrala na novem Masarykovem stadionu je končala s tesno zmago domačinov z 2:1. Prvi polčas 0:0, koti 1:1. Že v 6. minuti II. polčasa nenadoma prodre Horak, desno krilo Čehoslovakov in preseneti Ceresolija, 1:0. V 30. minuti izenači Pitto s silno bombo, 1:1. Sedaj igrata obe moštvi za zmago in je igra silno razgibana in se napadi bliskovito menjajo. Zmagonosni gol zabije ob silnem navdušenju Horak, ki je postal s tem junak dneva. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Češkoslovaška: Planička, Burger, Čtyroky — Košťalek, Bouček, Srbek, Horak, Svoboda, Sohotka, Nejedlý, Puš.

Italija: Ceresoli, Monzeglio, Allemandi — Pitto, Faccio, Corsi — Cattaneo, Piola, Meazza, De Maria, Collausi.

S sojenjem Španca Ecartina praška publika ni bila posebno zadovoljna. To je bilo 12 srečanje obeh reprezentanc. Do sedaj je zmagala Italija štirikrat, Češkoslovaška trikrat, štiri srečanja pa so bila neodločena. Score 21:21.

Genua: Italija B: Češkoslovaška 3:1 (2:0)
Češkoslovaška je poslala v boj svojo mlado gardo.

Zeneva, 27. oktobra. Reprezentančna nogometna tekma Švice : Francija je končala z zmago Švicarjev v razmerju 2:1 (1:1). Francija je prišla v vodstvo že v 4. minuti po avtogolu Weillerja. Zmagonosni gol je zabil Jäggi. Sodil je Anglež Lewington.

Curih: Grasshoppers-Lausanne : FC Milan 3:3.

Trst: Triestina : Boeskaj (Budimpešta) 3:2.
Strasbourg: R. C. Strasbourg : Bologna 5:5.

Vremenska napoved

Napoved za jutri: Oblačno vreme po celi krajevini, nekoliko jasnejše le v zapadnih in severozapadnih predelih. Deževalo bo še mestoma in južnih krajih. Temperatura se bo zvišala. Solnce vzide ob 6.10, zaide pa ob 10.34.

Nedelja v Ljubljani...

Matevža Hartmana zadnja pot

Ljubljana, 27. oktobra.

Danes je Ljubljana spremlja na zadnji poti g. Matevža Hartmana, popularnega »Figabirta«. Izredno veliko število občinstva, ki je pokojnika spremljalo izpred hiše žalosti, je pričalo, kako živ del našega mesta lega s tem markantnim pokojnikom v grob. Razen sorodstva in številnih stanovskih tovarišev so spremljali gosp. Hartmana na poti v večni mir številni njegovi stalni gostje in je bilo tako zastopanih v žalnem sprevodu nebroj naših znanstvenih in drugih ustanov, korporacij in društev. Obilo lepih vencev so pokojniku poklonili na zadnji dom razen sorodnikov stanovski tovariši in številni njegovi gostje in prijatelji.

Sokolski lutkarji so zborovali

V sejni dvorani Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu je bil večeraj ob 10. medžupni lutkovni sestanek, ki ga je sklical župni referent br. Lojze Kovač. Vabilu so se odzvali župni lutkovni referenti br. Cvetko Štuka iz Celja, br. Vojislav Ipavec iz Maribora, br. Jaka Spicar iz Radovljice, dočim je referent iz Novega mesta izostal. Navzočni pa so bili na sestanku za ljubljanski ŽPO br. Janez Horvat ter zastopniki lutkovnih odrov Ljubljanskega Sokola, Sokola I. Tabor, Sokola Ljubljana III, z Viča in Zg. Šiške. Sklicatelj br. Kovač je najprej izročil pozdrave zadržane podstaroste Saveza SKJ br. Engelberta Gangla, nato pa pojasnil namen današnjega sestanka, ki ima nalogo, da se za medsebojno pomoč v lutkarski umetnosti osnuje medžupni lutkovni odsek, ki bo skrbel za razmnoževanje lutkovnih iger in za vzgojo sokolske mladine ob nedeljah popoldne. V prvi vrsti je nujno potrebna ustanovitev medžupne lutkovne knjižnice in naj zato vsa društva pošljejo sezname svojih lutkovnih iger župi, ki bo potem izročila sezname novoustanovljeni medžupni knjižnici. Po krajši debati so navzočni delegati

izvolili naslednji medžupni lutkovni odsek s sedežem v Ljubljani, Narodni dom: predsednik br. Lojze Kovač, tajnik br. Dušan Svetlič, knjižničarka in literarni referent s. prof. Marija Zeljeznova-Kokaljeva, blagajnik br. Lojze Počivalnik, revizorja br. Cvetko Štuka in br. Vojislav Ipavec, člani odbora so tudi vsi župni lutkovni referenti žup Dravske banovine. Pri nadaljnjem programu je bilo določeno, da se priredi prihodnje leto zopet medžupna lutkovna šola in organizirajo lutkovne tekme. Velika skrb se bo posvetila tudi medsebojnim gostovanjem v župnih edinicah. Medžupni lutkovni odsek bo skušal nabaviti tudi lutke, ki jih bo po zmerni ceni oddal posameznim edinicam. Soglasno je bil sprejet tudi predlog, da se ponovno zahteva potom SPO znižanje taks za lutkovne predstave. —at.

Smrt študentske matere

V noči od petka na soboto je umrla v Ljubljani v Florijanski ulici sestra pokojne Polone Kalan, nazvana »študentska mati« Marija Kalan v visoki starosti 86 let. Pri Poloni, v stari cukrarni na Poljanskem nasipu so stanovali naši moderni pesniki: Kette, Murn in drugi. Polona jim je kuhala in prala, stregla v boleznih in skrbel za nje, a sestra Marija je služila po Ljubljani, delala v drevesnici Kmetijske družbe in nosila prislužen denar svoji sestri Poloni. Z Marijo je legla v grob poslednja živa in neposredna priča trpljenja naših pesnikov. Kakor njena sestra Polona, tako je bila tudi Marija ljubezniva in srčno dobra mati. Blagi pokojnici časten spomin!

Odkritje spomenika padlim vojakom na Viču

Na viškem pokopališču so večeraj ob pol 16 odkrili spomenik padlim vojakom viške fare, ki sta zanj napravila načrte mojster Plečnik in inž. arh. Valentinčič. Odkritja so se udeležili svoji padlim in pa mnogo vičanov. Obred blagoslovitve je opravil domači župnik.

... in Mariboru

Tatinska štiriperesna deteljica

Danes so pripeljali v zapore mariborskega sodišča 39letnega Frana G., 38letnega Pavla D. in njegovo ženo Marijo ter Hermana V., ki so dve leti pravi strah kmetov v Slovenskih goricah, kajti pred njihovimi tatinskimi prsti ni bilo ničesar varno. Kradli so od žita, preko kokoši vse do denarja. Končno je tatove le zadela roka pravice in spokorit se bodo morali za zamreženini okni.

Prva Jugoslovanka z bogoslovno fakulteto

V Beogradu je dokončala studij na pravoslavni bogoslovni fakulteti tamošnjega vseučilišča gđc Vera Ilić, ki je sedaj prva in edina Jugoslovanka z dovršenimi visokoškolskimi bogoslovnimi studijami. Stara mati mlade bogoslovke je močno pobožna ženska in zna baje na pamet celo sveto Pismo stare zaveze. Verin stric je menih.

Jutri! Jutri!

Barkarola

Film najnovejšega ljubavnega para Gustav Fröhlich — Lida Baarova

ona sama pa je ves čas rasla v krogu pravoslavnih bogomocev. Njena želja je, da bi dobila sedaj mesto kateheta na kaki ženski gimnaziji v Beogradu.

Radio

Ponedeljek, 28. oktobra.

Ljubljana: 12.00 Reproducirana glasba, 12.45 vremenska napoved, poročila, 13.00 napoved časa, objava sporeda, obvestila, 13.15 češki pevski zbori na ploščah, 14.00 vremensko poročilo, borzni tečaj, 14.00 zdravniška ura (dr. B. Magajna), 14.20 skladbe čeških mojstrov na ploščah, 14.40 kulturna kronika (Etbin Bojc), 19.00 napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 koncert slovenske filharmonije (prenos iz velike dvorane Uniona), 22.00 napoved časa, vremenska napoved, 22.15 češka lahka glasba na ploščah.

DNEVNA PRATIKA

Ponedeljek, 28. oktobra. Katoličani: Simon in Juda. Pravoslavni: 15. oktobra: Jettije i Luk.

DEŽURNE LEKARNE v Ljubljani

Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; Hočevar, Celovška cesta 62; Gartus, Moste, Zaloška cesta 18.

KINO UNION Tel. 22-21.

Velicestna zgodovinska drama. Epopeja mračne in strašne dobe.

Devica Orleanska

Angela Salkoer, Gustav Gründgens, Theodor Loos. Pride! Pride! Pride!

Spomenik delavcu — trpinu

Maribor, 27. oktobra.

Podružnica Narodno strokovne zveze je odkrila danes popoldne na Magdalenskem pokopališču na Pobrežju lep nagrobni spomenik tragično preminulemu pomočniku

Barkarola

Visoka pesem srca in romantike
Kino Sloga Jutri premiera!

Av gustu Kelnariču, ki ga je letos v aprilu zasulo pri kopanju vodnjaka in ki je po trodnevnem trpljenju izdihnil. Nesrečneza so, kakor znano, reševali celih 72 ur. Nesrečnemu delavcu je postavila Narodno strokovna zveza s prispevki vsega delavstva lep nagrobni kamen. Spomenik je visok nad dva metra in predstavlja krepkega delavca, ki hrepeneče zre proti nebu, z desno roko pa kaže na napis: »Obtožujem... Avgust Kelnarič, studenčni pomočnik 1908 do 1935. Potomcem v spomin, sodobnikom v opomin. NSZ.« Vznosje spomenika tvorijo ruševine vodnjaka, kjer se je Kelnarič pri delu ponesrečil.

K otvoritvi in blagoslovitvi nagrobnega spomenika, ki je lepo delo absolventa kiparske akademije g. Serneca, se je zbralo nad tisoč ljudi, večinoma delavcev. Prisostvovali pa so odkrili tudi zastopniki mariborskih nacionalnih društev. Najprej je I. godbeno društvo tekstilnih delavcev pod vodstvom gosp. Bračiča zaigralo žalostinko, nato pa je pevsko društvo »Jadrana« zapelo pretresljivo pesem »Človek, glej življenje tvoje...«. Obred blagoslovitve je opravil nato dr. Meško, nakar je stopil h grobu g. Drago Vojska, ki se je pokojnika spomnil z lepimi besedami.

Po teh besedah so odkrili spomenik in pred njim prižgali ogenj. Ko so nato še pevci zapeli »Vigred« in ko je godba odigrala zaključno žalostinko, je bila turobna svečanost končana.

Policija na delu

Gotovo je našim čitateljem v spominu naše poročilo o zagonetnem izginotju starega in imovitega posestnika Korošca iz Petrovc, ki je prišel pred dnevi v družbi dveh moških po opravkih v Maribor. S seboj je imel dvajset tisočakov, ki so prenu-mili enega izmed spremljevalcev, da je storil strazen zločin. Korošca so te dni pogrnili iz dravskih valov z razbito glavo. Sledila je aretacija Perša, ki pa vse odločno tajl. Tako je morala na pomoč tudi policija, ki skuša sedaj zadevo pojasniti.

Kje je kovačnica?

Včeraj so orožniki aretirali 26letnega kovaškega pomočnika Stefana K. iz Zgornje Kungote in 23letnega, zaradi ponarejanja že kaznovanega delavca Alojzija H. iz Jareninskega dola. V Framu so se pojavili 20 in 50 dinarski ponarejeni kovanci, ki sta jih spravila atertiranca v promet. Ker sta bila oba že vpletena v ponarejevalsko afero, sta zaradi tega ovadena državnemu tožilstvu v Mariboru.

28. oktober in Sokolstvo

Ako hočemo pravilno oceniti pomen in važnost 28. oktobra vsakega leta od 1918. dalje, moramo stalno imeti v mislih dejstvo, da je češkoslovaški narod začel odločilno borbo za narodno in državno svobodo takorekoč s praznimi rokami. Ne, da žanje, kar so drugi sejali, nego da sam poseje in sam požanje svojo setev. Sejal je kri in

kosti, da pospravi največji in najobilnejši plod: samostojnost naroda in države.

Tyrš je veval za svojim prvim borcem: »Orožje v vsaki roki!«. — A uvedbo strelskih vaj iz prave pravice puške v sokolskih telovadnicah mu je zabranila avstrijska oblast. Ta ogorčena nasprotnica sokolskega gibanja in napredovanja, ki sta vzemala vedno večji obseg po vseh slovanskih predelih bivše monarhije, pa je vendar smatrala za potrebno, da je na vsokolski zlet leta 1912 poslala višje častnike svojega generalnega štaba v Prago, ki so prisostvovali javnim nastopom v glavnih zletnih dneh na Letni. Gospodom častnikom je zastajala sapa spridlo pripravljenosti in discipline, ki je zadivila vsakega navdušenega gledalca in tudi vsakega skritega opazovalca. Na Letni je zmagal sokolski duh. In nekoliko let pozneje tudi na vseh bojiščih.

Zabranjeno orožje v vsaki roki je bilo tedaj že nabrušeno in za udar pripravljeno v vsaki sokolski duši. Udar in zamah vsakega giba in pokreta telovadečega članstva, dece in naraščaja na telovadišču je sličil iz dalje prihajajoči in v navdušenih poklikih rastoči bojni pesmi, ki so jo ob ostrini in blesketu duševnega orožja prepevali ti božji bojevniki pravice in resnice! Naj pride, kar hoče: bojna pesem vre iz jeklenih strun poguma, smelosti in viteštva, nagromadenih in razpetih v arzenalu narodne in sokolske zavednosti. Naj pride, kar hoče: od zastave, ki je nanjo neoborožena desnica položila prisego zvestobe do smrti, nikdar ne zbeži in ne odpade oni, ki mu je ta prisega priklopila iz duše! Samo misel, zbujejena kje v skritem kotičku morda iz čustvenih ozirrov na materialni obstanek poedinca in njegovih svojcev, bi bila že izdajstvo, ki mu ni odpustljiva!

Cesar ni dopustila oblast, to je dala ideja: materija je podlegla sili duha. Naj pride, kar hoče! Toda če je idealno stremiljenje in požrtvovalno prizadevanje osnovano na temelju pravice, mora priti samo pravica. In če imajo napori in navdih duševnih moči svoj začetek in končni smoter v resnici, mora priti samo resnica v zmagoslavnem sijaju.

Ti notranji nagibi, ki so bili merodajni osnivalcem Sokolstva, da so šli na svoje delo z junaškim poletom, so krepili široke

množice naroda, da se je zavestno in pogumno uvrščal v bojno fronto. Najjačji sotrudniki Tyrša in Fügnerja so njihju dediščino prenašali od pokolenja na pokolenje, tako da je leta 1914. bila že sklenjena veriga, ki je presekala trhlo moč tujinstva in jo odtrgala od vrat, ki so se s hrupom, z ognjem in mečem odprle v bodočnost svobodne domovine. Dozoreli čas in volja naroda so orožje, nagomiljeno v dušah, preobličili in prekovali v železo in jeklo, in Tyršev poziv v prvih početkih Sokolstva je dobil šele tedaj stvarno obliko.

Kakor je moral Komensky iz domovine, da je postavil osnovo pravilni duhovni vzgoji vsem kulturnim narodom, tako je moral Masaryk ostaviti svojo domovino, da je z močjo svoje moralnosti, s svojo prepričevalno besedo in s svojo klasično zvestobo do človečanske svobode in socialne pravičnosti (»Pot demokracije«) zgradil temelj samostalnosti Češkoslovaške republike: vihtel je orožje duha, da so padali predsodki in da so rasli mostovi preko vseh težav in zaprek. Tudi Masaryk se je vzgajil v trdi šoli sokolske požrtvovalnosti in je nosil v duši isto orožje, ki ga avstrijska oblast ni dala nositi v roki. To drugo orožje je sedaj predal Masaryk v krepke roke legionarjem, ki so se po vsem svetu zgrinjali okrog njega. Sam Masaryk pravi: »Ko smo v Rusiji snovali legionarje, ki njih zasluge vi vsi poznate, je bila za nas sokolska misel ena od onih činiteljev, ki smo iz nje

zgradili prvo češkoslovaško armado. Poleg husitskih in taborskih tradicij nas je vodila tudi sokolska ideja, a sokolska disciplina in sokolsko delo sta bili legijam druga priprojenost. To Sokolstvo je ulito tudi v našo zmagovito vojsko.« (V Plznu leta 1919.)

Za mejami domovine — Masaryk, Beneš, Štefanik, Švec, Sirovy; v mejah nastajajoče samostojne države — Šajner, Vaniček, Štepanek — tukaj in tamkaj na tisoče znanih in neznanih bratov, ki so uresničili Tyršev napoved iz leta 1878: »Novo življenje, nov položaj zahteva novih dolžnosti, nove napeitosti najvišjih moči na pozornici narodovih težav... Nov dinamični element prihaja v stari svet. S tem duhom napolnite svoje prsi, napolnite celo svoje srce, vse svoje občutje z mislimi svojega veka, svojega naroda in svojega dela!«

Po vsem tem ni mogel Masaryk nič drugega izjaviti nego to: »Sokol je postal jedro revolucije. Sokolstvo je bilo vedno pripravljeno.« (Sokolski vestnik leta 1927.) — In leto pozneje: »Bratje! Zahvaljujem se za bratski pozdrav. Meni je in mi ostane drag spomin, da sem začel akcijo za osvobodjenje v sporazumu s starostom sokolskega bratstva.« (Brzojavka na ČOS 8. decembra 1928.)

In ta »starosta sokolskega bratstva« je bil brat dr. Josip Šajner!

S polno pravico praznuje bratsko češkoslovaško Sokolstvo 28. oktober kot državni in narodni praznik. Samo je gradilo svojo domovino — danes jo čuva: orožje v vsaki roki, v srcih pa je ljubezen in zvestoba!

E. L. Gangl.

Moda kot gospodarski činiteli

Modi je prav za prav težko dati določeno definicijo, s katero bi se vsi strinjali. Vendar pa je in bo ostala moda pomemben gospodarski činitelj, in vsakdo, ki hodi po svetu z odprtimi očmi, ji bo moral priznati velik gospodarski pomen.

Tri največje skupine naših dnevnih potreb: hrana, stanovanje in obleka, ki so temelj naših eksistenčnih potreb, podleajo vplivom mode. — Znano so različne »stradalne kure« in posebne vrste jedil, s katerimi so skušale žene doseči vitko linijo, ker je pač tako vitko linijo zahtevala moda. — Kdorkoli je toliko srečen, da si more postaviti lasten dom, je skoraj verjetno, da bo pri zunanji in notranji opremi tega doma upošteval splošen sodoben okus in modo. Prav isto moremo ugotoviti tudi glede našega ostalega stanovanja: oprava, preproge in podobno — se tudi ravna po sodobni modi.

Prav posebno pa vpliva moda na obleko. Splošno znan pregovor: »Obleka dela človeka« — ima v našem družabnem življenju poseben pomen. Oblečenje ni samo družabna nužnost, temveč do gotove mere tudi delo mode. Moda ne obvlada samo žen in moških, temveč tudi njih otroke. V oblečenju so ženam za vzor Parižanke, možem pa Angličani. O dobrem oblečenju pravimo, da pomeni toliko, kakor biti bogat. In zato ni nič čudnega, če se tudi

najsiromašnejša Parižanka zna dobro in okusno obleči.

Za presojo, kako pomembno vpliva moda na gospodarstvo in kako odvisno je gospodarstvo od mode, navajamo nekoliko primerov:

1. V ameriškem biološkem zavodu v Washingtonu obstoja oddelek za otroško modo. Tu proučujejo praktičnost in uporabnost mode otroškega oblačenja. V zavodu so zaposleni risarji, krojači, učitelji, kemiki in še drugi podobni poklici. Praktični in preizkušeni modeli gredo šele od tod v delavnice, ki na veliko izdelujejo otroške obleke. Vendar pa je za nadaljno proizvodnjo različnih modelov važno, da se predlagana moda uveljavi v krogih konzumentov, ker bi sicer postala nerentabilna.

2. Pred nekaj desetletji so iznašli brivski aparat. Samobritje je odtlej postalo moda in po brivskih aparatih je nastalo silno povpraševanje.

3. Moda kratkih las je spet poživila trajno ondulacijo, ki je bila zlasti v dobi rokokoja na veliki višini.

4. Ogromna industrija umetne svile se more zahvaliti samo modi, ki je zavoljo praktičnosti, cenenosti in okusnosti umetne svile povzročila širok razmah te industrije.

Iz navedenih primerov je razvidno, da je od mode odvisnih na tisoče eksistenc, ročnih in duševnih delavcev ter lastnikov proizvodnih sredstev. Moda vzbuja povpraševanje in seveda zahteva tudi ponudbo, ustvariti more premnoge eksistence in jih silno dvigniti, utegne pa tudi uničiti eksistence posameznikov, celih stanov in industrijskih panog, če se po svoji kaprici izpremeni.

Nedelja v kinematografih

Dež je prav za prav kulturni faktor. Zlasti v začetku jeseni, ko se sezona noče in noče uživeti in priti v tir. Želijo si ga upravniki gledališč, še bolj pa lastniki kinematografov, da upravičeno, se je videlo zadnje dni, zlasti pa v soboto in nedeljo. V nedeljo je dež sicer nehal, kazala so se znamenja drugačnega vremena, a sobotni nalivi so ljudem ubili voljo za eventuelne

nedeljske izlete. Zato se je v soboto zvečer in v nedeljo nagnilo v kinematografe ljudi nič kolkko. Privlačil jih je seveda program in pa razmeroma nizke cene.

V »Unionu« je danes kakor že dva dni briljiral in triumfal Luis Trenker kot »Izgubljeni sin«. Film iz tirolskih gora s čudovito fotografijo, s prelestnimi scenami iz zimske in poletne narode, z vratomnim smučanjem in tveganim plezanjem po ledenih stenah — za spremembo od dosedanjih filmov smo videli še Trenkerja kot brezposelnega izseljenca med nebotačniki v nekaj pretresljivih scenah. Rekordni obisk priča, da je Trenker s te vrste filmi ljubljence naše publike in bo najbrž še dolgo ostal. K uspehu v »Unionu« mu je seveda pomagalo dejstvo, da stojimo na pragu zimske sezone; smučarji potrebujejo malo duhovnega treninga. Le žal, da bo film tekkel samo še danes in jutri, danes zaradi koncerta le pri eni predstavi ob 13. »Kino Union« se pa že krepko pripravlja na novo premiero, ki bo vsekakor spet dogodek. To bo »Devica Orleanska, monumentalni zgodovinski film, drama srednjega veka, v kateri se nam bo kot nosilka glavne vloge predstavila — recimo — rojakinja Angela Zalokarjeva.

Za žalostni cas okrog Vseh svetov, v soboto, pa »Kino Union« pripravlja veliko opereto »Ples v Savoju«, ki jo poznamo že iz gledališča. Glavno vlogo poje in pleše Gita Alpar s svojimi nedosežnimi »ovninimi akrobacijami in višinami — ni vrag, da bi film ne vlek, zlasti še, če mu bo pomagal dež kakor dosedanjam.

V »Slogi« je danes ljudi razgibal spet nadvse komični film »4 1/2 mušketirja« z dumpingom komikov. Šest kraljev smeja se v njem producira na najbolj vratomolone, smeh izzivajoče načine — neprestana igra s trebušnim mišičevjem občinstva. Szöke Szakall, Ernst Verebes, Otto Wallburg, Huszar Puffy in kakor so že vsi krščenj. Dolga, široka, bistrooka, požrešna in dolgonosa komika kakor nikjer. Seveda ne manjka Felixa Bressarta. Film je danes doživel kar pet dobro obiskanih predstav; žal da bo ljudi zabaval samo še v »onedeljek. V terek pa bodo občinstvo čarale melodije in beneška razpoloženja v Ufni »Barkaroli«, ki bo gotovo zaradi svojih sentimentalne melodioznosti sprejeta tako kakor vsi dosedajni filmi v tem kinu, ki je na mah postal med ljubljanskimi ljudmi tako močno priljubljen.

Obisk v kinematografih zadnje nedelje v oktobru priča, da so ljudje še zmeraj pripravljeni iti tja, kjer nekaj dobe za malo denarja. Četudi samo smeh.

Kino Union
Telef. 22-21

Ne zamudite!
Danes samo ob 16. uri
Planinci, smučarji, tu je spet vaš
Luis Trenker
v pesmi planin, snega, tovarištva,
trdega izseljenkega življenja
Izgubljeni sin
Silen uspeh dosedanjih predstav.
Samo še danes ob 16. uri in jutri
ves dan.
Predprodaja vstopnic od 11—12.30
in od 15. ure dalje.

Kino Union   Telef. 22-21

Pretrsljivi filmski epos srednjega
Pride!   veka   Pride!
Devica Orleanska
Angela Salloker, Gustav Gründgens

Lojze Zupanc:

Muholovci

Letošnje počitnice sem nameraval preživeti pri stricu Šimnu.

Povedati vam moram, da ima moj stričko ljeno, lesono, endružinsko vilo »Kebrec« na periferiji neznatnega mesteca, in smo si bili torej zastran strojnega fižola, kolerabe in kumarice na jasnem, kajti vseh teh dobrot premore stričev vrt na preostanek. In tudi sicer je strič dobrična, zelo mehka duša, dovteten za poezijo in glasbo ter je vrhu vseh teh vrlin še vdovec in vobče zelo korekten in izobražen mož. Res, da mu tuintam šine kar nepričakovano v glavo, da postane siten, ali kakor on sam pravi: nerivozen, pa mu tega ne smemo štetj v zlo, kajti ima migreno, in mu že z ozirom na njegovo nedosedano patriarhalnost to napako lahko sprejedo.

Pa sva oni dan v svečanem razpoloženju zopetnega svidenja čakala na okusni obed, ki nam ga je pripravljala stričeva kuharica Polona. Medtem sva sestavljala recept za večerjo. Namreč je Polona silno pobožna ženska, in sploh bognasvarulj, da bi napravila kaj brez recepta. Recept za večerjo sva sestavljala, pravim, ko nenadoma prikrči Polona na sobna vrata: »Jejmnašta, znorela bom! Tako ni mogoče dalje živeti! To je muka... Bog pomagaj vendar — — —« In bi se nemara še vnaprej drla, da ni pri tisti priči kihnila.

skovikaš?« se je vznejevoljil stric in zaklel: »Tristo črnih...« Tako silno se je razjezil in toliko krvi mu je udarilo v glavo, da se je popraskal po častiljivi pleši. Ko se je malce pomiril, je povzel:

»Kolikokrat sem te že prosil, da mi ne kriči tako silno, pa vendar regljaš za prazen nič. Saj veš, da me s tem le razburjaš, da me potem po ves dan napenja po možganih!«

»O, ljuba, presladka Devica! Tak jaz sem zdaj kriva, če vas spet migrena napenja — — —?« In bi morda še javskala, da je nisem zmotil:

»Torej, povejte, Polona, kaj se je zgodilo tako strašnega, da boste znorela?«

»Oh, kaj res,« je dejala, »nič več ne morem živeti v kuhinji, toliko je te nesnagne mušje. V lice mi silijo in v juho mi padajo. Oh, blaženi Brieko, ne morem živeti tako dalje pa ne morem!«

Stričko se je globoko oddahnil. In očitvidno vesel, da smo prišli stvari srečno do dna, je segel v omaro: popil je frakelje močnega. »Da si jezo pololažim,« se je opravičeval.

Nato se je pričel smejati: »Glej jo, avšo, kar po muholovce pošlji k. Mihlu' pa mirna Bosna.«

Ker je Polona pobožna ženska, je tudi ubogljiva. Pa je kar precej poklicala sosedovega Pepčka in mu naročila:

»Teci, Pepček, teci k. Mihlu' po tri muholovce. Pa reci, naj ti dajo Medos' muholovce. Si boš zapomnil?«

Polonin predpasnik, menj vrvel brisačo in odcapljal v kuhinjo. Polona naju je v dobrih dejanjih posnemala in je segla v kot po mello.

V kuhinji je strič Šimen odprl okno in pričela se je ljuta borba. Motovilil je stričko po zraku s Poloninim predpasnikom ter kričal:

»Ven, nesnagne, golazen ostudna, ven! Le mahajta po njih!« naju je vzdobujal »Radikalno jih moramo iztrebiti! Razumeta? Radikalnooo!«

Mahali in skakali smo po kuhinji, da se je vse treslo in trepetalo. Muhe so se zavile v klobučič, se zamotale in vrtele od stene do stene. Krožil je črni plešoči vrtnec po kuhinji, dokler se mu ni posrečilo vrtinčiti se v — sobo. Kajti je bilo zunaj dokaj hladno preddeževno vreme, pa se muham ni dalo v mraz in so jo raje odkurile v stričev sobo, ker je Polona preje pozabila zapreti vrata za seboj...

Ko se je Pepček vrnil z muholovci, je Polona enega pripelala nad štedilnikom. Ostala dva je položila na mizo in se vrnila v sobo, kjer je tiščala vrata, da se ne bi kakšna nesramnica vrnila v kuhinjo. — Midva s stricem pa sva se pehalo po sobi: on s predpasnikom, jaz z brisačo, hoteč radikalno iztrebiti muhe iz zadnjega zavetja.

»Mrhe, mrhe...« je soplel stric in se vrtel po sobi.

Pellelnj Pepček pa je ostal v kuhinji. Opazoval je razvlečeni muholovce nad štedilnikom in sam Bog nebeški vedi, kako je spravil Medos v zvezo z — medom. Pristavil je stol pod muholovce in pričel lizati trak, najbrže v dobri nadi, da se sladka z medom... In bi v tej veri nemara še pozoltnil sam trak, da ga ni zmotila Polona, ki jo je v kuhinjo priklicala kipeča juha.

Sploh je bila ta juha nekaj posebnega. Sicer

je davi mesarski pomočnik prinesel Poloni lep kos govedine, a je bil tisti kos najbrže od samega bika, ker je v loncu vrelo in skrobotalo, kakor more vreli le bikova juha. Nič se ne več mesarji so kampfelji... Prav za prav pa se Polona ne more niti pritoževati, kajti je bik tudi — govedina.

Niso pa niso hotele muhe iz sobe ven, v ljubo naravo. Pa jo je zadela Polona: skočila je v kuhinjo po muholovce in ga pripela med okenski okvir, rekoč: »Če ne skozi okno ven, pa do okna in na — muholovce!«

Potlej smo vsi trije otepali, kar se je dalo. Pa je strič kratkoviden (zato pa nosi očala!) in se je le preveč približal oknu z otepajočim predpasnikom. Zadel je v muholovce, ki se je odpel ter se mu grazično spustil, odnošno zvil okoli častiljive pleše...

Ves neroden je z izbuljenimi očmi obstal. Nehote mi je sunilo v misel, kako neki bi nazval tega svetnika, s tem nenavadnim nimbom, in kako prijetno družino bi delal v pratiki same-mu — Pustu. Posilil me je smeh, da me je žepalo v trebuhu.

Tudi Polona se je ustrašila čudnega svetnika in je v zaprepačenosti zadela z mello ob podstavek, kjer je imel strič svoj doprni kipec iz mavca. Sama nesreča je hotela, da sem stal pod kipom in prevrnjeni »strič Šimen iz mavca« me je precej trdo poljubil na teme.

Spričo vseh teh nezdov, ki so me zadele že prvi dan mojega letovanja, mi je minilo nadaljnje veselje do počitnic pri stricu. Pograbil sem svoje stvari in odšel kar brez pozdrava in z grenko mislijo:

»O, ljubi strič Šimen, le sama letujta s Polono v vili »Kebrec«, te sama bodita, radikalna muholovca!« — — —

Naš Korotan

Paberki iz zgodovine koroških Slovencev

Koroški Slovenci so se naselili v svojo sedanjost domovino od leta 395. do 568. Tega leta je bilo naseljevanje končano, ker so premagali Langobarde.

Takratna Slovenija se je po Babenberžanih imenovala Karantanija, ki je bila velika večja od današnje. Obsegala je poleg Kranjske, Koroške, Štajerske, Gradišanske, Goriške, vzhodno Benečijo in vzhodno Tirolsko. Ozemlje je bilo redko naseljeno, zato so vanjo pritiskali Nemci.

V dobi pokristjanjenja so Slovenci izgubili svojo politično samostojnost. Prej so imeli svobodno državo pod Samom (623-667). Samo je združil severne in južne Slovence v zvezno državo. Slovenski jezik je imel polno veljavo. Slovenski kmetje so se zagovarjali v slovenskem jeziku pred slovenskimi takratnimi sodišči. Sodniki so bili domači župani, ki so sklicevali sodne zbornice, ki so se imenovali »veče«.

Spričo krščanstva in njega razširjanja med Slovenci, ko so se bili ljudi boji, je bilo poganstvo, ki je bilo nacionalno, uničeno. Naše ljudstvo je bilo odslej dalje izpostavljeno germanizaciji. Plemiči so izgubili svoja posestva, katere so dobili v roke nemški grofje, ki so naseljevali v naše kraje Nemce ter jih favorizirali pred Slovenci.

Vkljub temu je še dolgo let prevladoval med plemiči slovenski občevalni jezik. Imeli so celo pravico govoriti v slovenskem jeziku z nemškimi cesarji. Tudi slovenska pesem je prevladovala. Toda ne dolgo. V naše pokrajine se je naselilo čimdalje več Nemcev, ki so povzročili

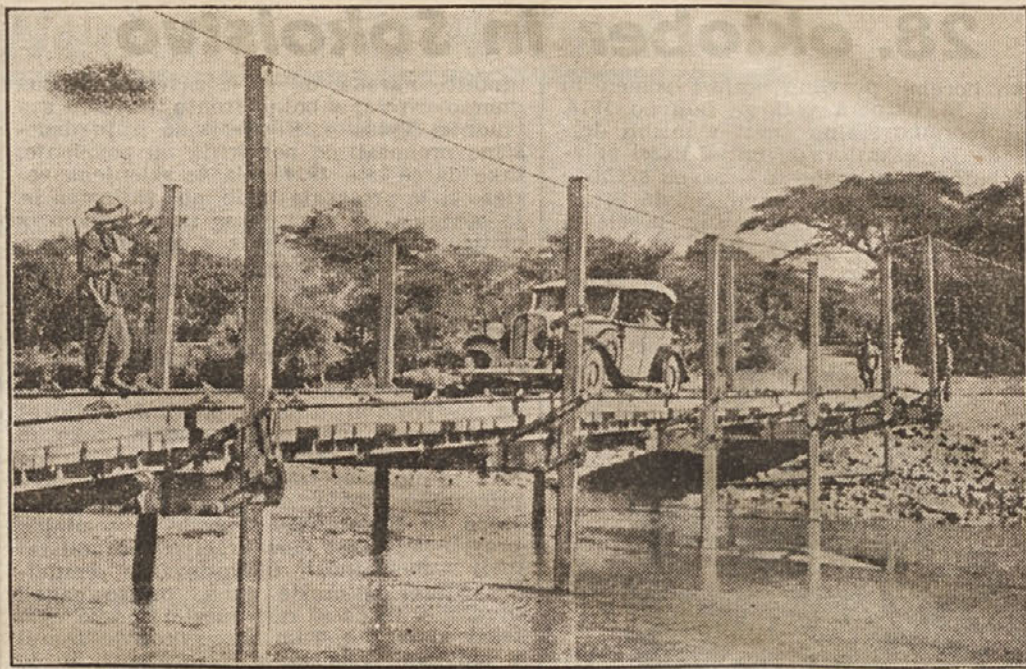
splošen val germanizacije našega ljudstva. Slovenci so docela izginili s Tirolskega, iz solnograškega okraja Lungau, iz gornje Štajerske in gornje Koroške.

Ko se je Otokar II. češki bojeval z Rudolfom Habsburškim na Moravskem polju l. 1277. in ko je zaradi izdajstva izgubil bitko, je bil nemški vpliv na Koroškem popolnoma zasidran. Kolonizacija nemškega življa se je nato še bolj širila. Pričela je pravcata invazija, toda slovenski jezik je imel še kljub temu svojo veljavo. Dokaz: Koroški vojvodi so se ustoličevali v slovenskem jeziku. Celó še avstrijski cesar Maksimilijan je znal slovenski. Zadnji ustoličen koroški vojvoda je bil Ernest Železni 1414. leta. Po 30letni vojni je kolonizacija Nemcev prestala, znova pa se je poživila za Marije Terezije in Jožefa II.

Kakor svetli žarek upanja vidimo v zgodovini pojav Ilirije, ki je združila Koroško in Kranjsko. Toda narodno prebujenje je bilo šele v povojih (Val. Vodnik), zato te dobe nismo mogli izkoristiti, kakor bi bilo potrebno.

V zadnjih 80 letih se je pričelo prebujenje slovenskega ljudstva. Pod vplivom literarne dobe romantike (Prešeren) se je uveljavljati tudi književni slovenski jezik. Celovec je postal najpomembnejše literarno mesto (Mohorjeva družba). V predvojni dobi pa se je pričela vsesplošna germanizacija. Nemci so porasli v zadnjih 40 letih na 64.315 duš. Slovencev pa se je zmanjšalo za 26.788. Leta 1869. smo bili še slaba tretjina, po 40 letih pa samo četrtina koroškega prebivalstva.

R. B.

Z modernimi cestami si Italijani utirajo pot v notranjost Abesinije. Slika kaže nov most, katerega so italijanski pionirji zgradili čez reko Mareh, ki je mejna reka med Eritrejo in Abesinijo.

Koroška bilanca 10. okt. 1935

Vsako leto se pripravlja Koroška v svoji javni obliki cele tedne, da na slovesen način praznuje obletnico 10. oktobra 1920, dneva, ki bo ostal nam Slovincem in vsem Jugoslovanom tako dolgo v žalostnem spominu, dokler koroško vprašanje ne bo končno rešeno. Dosedanja leta je prevzel aranžma plebiscitnega slavlja koroški Heimatbund, kot naslednik koroškega Heimatdiensta, ki je v plebiscitni dobi vodil nemško propagando v slovenskem ozemlju, ali pa je dala koroška Landmannschaft svoje ime, pod katerim so vsi nemški in nemščurski šovinisti dali duška svojemu sovraštvu do vsega slovenskega.

Ko je dobila Avstrija svojo novo ustavno obliko in je avtoritarni režim uvedel

domovinsko fronto kot edino nositeljico politične ideje reformirane države, si je pač vsakdo mislil, da bo ta fronta izvedla organizacijo plebiscitnih slavnosti. Toda naenkrat se pojavi Heimwehr, ki razglasi, da se letošnje plebiscitne slavnosti vršijo pod njegovim imenom in sicer s sodelovanjem koroškega Heimatbunda in koroške Landmannschafti... Da tudi domovinska fronta izvrši svojo narodno-politično dolžnost, je izdala svojim občinskim funkcionarjem nalog, naj v svojem okvirju izvedejo slavlja s sodelovanjem merodajnih občinskih faktorjev. Heimwehr pa je priredila večja slavlja v Pliberku dne 6. oktobra, v Celovcu na dan plebiscita in v Velikovcu v nedeljo, dne 13. oktobra. Obisk je bil pri vseh teh prireditvah zaradi opozicije

demških nacionalnih krogov, ki so izdali parolo abstinence, in desinteresanosti krščanskih socialnih krogov, ki so se čutili zapostavljene, zelo klavern. Obisk je dokazal, da nemški del koroškega prebivalstva varuje in upošteva velikansko vrednost plebiscitnega uspeha v narodno-političnem oziru in radi tega ne pripusti, da bi se ta uspeh zlorabljal v strankarsko-politične manifestacije.

Zastopniki pliberškega okraja so oddali koroškemu deželnemu glavarju, ki je imel slavnostni govor, po zborovanju memorandum, v katerem opozarjajo koroško deželno in dunajsko centralno vladu na katastrofalni gospodarski položaj v obmejnem ozemlju in prosijo za takojšnjo rešitev naslednjih vprašanj: 1. Mestu Pliberku naj vlada takoj izplača že leta 1930 iz plebiscitnega fonda obljubljeno posojilo v znesku Din 120.000 za potrebne vodovode; 2. Vlada naj ukrene vse potrebno proti hudournikom, ki delajo tudi v tem ozemlju veliko škodo. 3. Vlada naj izplača takoj vsoto Din 400.000 iz plebiscitnega fonda za renovacijo in povečanje ljudske šole v Pliberku. 4. Nemški hranilnici in posojilnici v Pliberku je treba takoj izplačati že leta 1930 iz plebiscitnega fonda obljubljeni kredit v znesku Din 800.000. 5. Popravi naj se cesta iz Labuda preko Pliberka do Klopinskega jezera, da se bo mogel vršiti redni avto- in avtobusni promet. 6. Prebivalstvo mesta Pliberk in okolice nujno prosi za ureditev obmejnega prometa z Meziško dolino. 7. V obmejnem ozemlju naj se zniža zemljiški davek za polovico. 8. Otvori naj se zopet svinčeni rudnik v Bistrici pri Pliberku. Memorandum navaja, da je mesto Pliberk danes umirajoče mesto, ker je okolica zaradi katastrofalnega gospodarskega položaja uničena. Deželni glavar je obljubil, da bo prošnje obmejnega prebivalstva, katerega razmere so mu dobro znane, upošteval in po možnosti podpiral. Istotako zadrego je pripravilo deželnemu glavarju zborovanje v Velikovcu, kjer se je moral zahvaliti prebivalstvu za vdanost in zvestobo do Avstrije ob priliki plebiscita — saj je bilo prav v tem sodnem okraju oddanih največ glasov za Avstrijo — in jim obljubil pomoč v tem slabem gospodarskem položaju. — Oborožene kompanije Heimwehra so v obeh slučajih delale paradno in stražo. Nič veličastnejša ni bila slovesnost v Celovcu, četudi so imeli organizirani Heimwehrovci prosto vožnjo iz cele Avstrije, četudi so prišli močni oddelki iz Dunaja in Štajerske in četudi je bil napovedan nastop Starhemberga. Avstrijski vicekancler je v svojem temperament-

nem govoru opravičeval avstrijsko notranjo in zunanjo politiko in slavil zasluge svojega Heimwehra. Koroškim Slovincem, ki so 10. oktobra 1920 oddali svoje glasove za Avstrijo, je obljubil zaslanbo koroške deželne kakor tudi dunajske zvezne vlade. Opozoril pa je tudi Slovence, da zahteva vlada od njih brezpogojno pokorščino, in naj se nikar ne dajo zapeljati od neodgovornih nacionalnih šovinistov do protidržavnega stališča, ker se bo Avstrija znala braniti proti zunanemu in notranjemu sovražniku.

Nehote se ob tej priliki spomnimo mnogoštevilnih obljub, ki so jih dali merodajni državni faktorji koroškim Slovincem ne glede na njih narodno opredeljenje tik pred plebiscitom in v zadnjih petnajstih letih in na mirovno pogodbo o zaščiti narodnih manjšin, ki jo je tudi Avstrija podpisala. Sedanji vicekancler knez Starhemberg je povedal odkrito besedo k rešitvi manjšinskega vprašanja na Koroškem. Koroški Heimwehr pod vodstvom deželnega glavarja Hülgertha, ki je vodil pred plebiscitom nemške napadalne čete v slovensko ozemlje, obvlada z grofom Thurnom in drugimi mogočnejši gospodarski, politični, kulturni in socialni položaj na Koroškem. Od te strani pa naši slovenski bratje nimajo ničesar drugega pričakovati, kakor da se bo vse končalo s... iks.

Svedska ekspedicija Rdečega križa je odpotovala v Abesinijo. Na Svedskem so organizirali veliko dobrodelno akcijo in nabrali 200.000 švedskih kron. Sedaj so poslali v Abesinijo pomožno ekspedicijo švedskega Rdečega križa. Ekspedicijo vodi zdravnik doktor Hylander (na sliki levo). Na sliki so še poleg drugih članov ekspedicije dr. Smith (v sredini) in pastor Svenson z ženo (desno).

Kino Sloga

Ljubljanski Dvor Telefon 2730

Nad 4000 Ljubljančanov

Se je nasmejalo kot že dolgo ne!
Danes je zadnja prilika
ob 16., 19.15 in 21.15 uri
Pridite še Vi in glejte si sijajno burko

4 1/2 mušketirji

6 komikov v enem filmu!
Danes nepreklicno zadnjikrat
Ne zamudite! Vprašajte ljudi, ki so videli film!

Naročajte knjige Kmetijske Matice

Kultura

† Jovo P. Jovanović

Beograd, 24. oktobra.

V Beogradu je danes umrl v bolnici na Dedinju znani prijatelj Slovencev in srbski pedagog Jovo P. Jovanović. Pokojnik je bil v stalnih

zvezah s slovenskim učitelstvom. On je od prvih srbskih učiteljev, ki je prišel v Slovenijo v svrhu zvez s slovenskim učitelstvom. To je bilo ob priliki odkritja Prešernovega spome-

nika leta 1905. Leta 1906. je že organiziral prihod šestorice voditeljev slovenskega učitelstva v Beograd, a leta 1907. je pripeljal voditelje srbijskega učitelstva na »Zavezino« skupščino v Radovljico. Ob 25letnici Zaveze smo videli Jovo P. Jovanovića z večjim številom srbskega učitelstva v Ljubljani. S posebnim zanimanjem je proučeval slovensko šolstvo ter je v to svrhu prihajal skoro vsako leto v Slovenijo in se kot samouk doobra naučil slovenskega jezika. Posebno so mu bile pri sreju slovenske nadaljevalne in gospodinske šole. V založbi Učiteljske tiskarne je izdal »Zgodovino Jugoslovanov« za osnovne šole.

Jovo P. Jovanović se je temeljito bavil s prosvetnimi problemi. Leta 1925. je izdal posebno delo »Naša prosvetna politika v pogledu ureditve narodnih šol«. Zelo aktivno je sodeloval na problemih narodnega izobraževanja ter je bil član tozadavnega odbora. Pa tudi drugim problemom je posvetil svoje široko znanje in izkustvo, tako n. pr. problemu začetnega čitanja in pisanja, globalni metodi, problemu učnih knjig, državljskega pouka, vzgoje itd.

V političnem življenju je sodeloval v pokrepi radikalne stranke in je bil kot soliden delavec dvakrat izvoljen za župana v Kragujevcu ter je načeloval občini 8 let. Predsednik je bil tudi v Udruženju Sumadincev.

Posebno se je bavil kot samouk s čebelarstvom. Pisek je mnogih učnih knjig, čitank in zgodovinskih knjig. Sodeloval je pri vseh učiteljskih strokovnih listih. V Kragujevcu je osno-

val list »Prosvetac«, ki ga je urejeval devet let. V Beogradu pa je osnoval list »Porodica« za domačo vzgojo leta 1903., ki je izhajal leto dni.

V učiteljskih vrstah je užival velik ugled ter je sodeloval kot član izvršnega in glavnega odbora v učiteljskem udruženju več let. Na skupščinah je bil izbran za podpredsednika skupščine, ko se je predsedstvo še volilo. Posebno v tesnih zvezah je bil s slovanskim učitelstvom, tako s Čehi, Poljaki in Bolgari ter je doobra poznal vse slovansko šolstvo. Kot samouk se je pričel slovanskih jezikov, da je izkoriščal njihova izkustva. Poleg tega je obvladal nemščino in esperanto.

Pokojni Jovanović je dovršil osnovno in nižjo gimnazijo v Kragujevcu ter je izšel iz prve generacije učiteljskega v Nišu. Odlikovan je bil ponovno z visokimi redi. Rad izrednih sposobnosti je bil nameščen kot referent ministrstva prosvete in oblastni šolski nadzornik še pred ujedinjenjem, za ministrovanja g. Miše Trifunovića v prosveti je bil njegov šef kabineta in svetovalec. V poslednjem času, ko je bil izvoljen naš ožji rojak za predsednika JUU, ga je često posečal, razglabljal z njim prosvetne probleme in se posebno zanimal za slovensko šolstvo.

Prijatelju Slovencev naj bo lahka jugoslovanska zemlja!

Paul Valery — Nobelov laureat?

Po mnenju poročevalca stockholmskega lista »Afton Bladet« bo švedska akademija že prihodnje dni podelila Nobelovo nagrado za književnost. Najresnejši kandidat je baje francoski pesnik Paul Valery.

Profesor Spemann je prejel Nobelovo nagrado. — Proforski zbor Karolinškega zavoda v Stockholmu je priznal letošnjo Nobelovo nagrado za fiziologijo in medicino nemškemu profesorju Hansu Spemannu-Freiburg. Ucenjak je odkril tvorni učinek za časa embrionalnega razvoja. Znanstvenik je star 66 let in se je 30 let bavil s tem vprašanjem. Pri tem je prišel do pomembnega spoznanja, da kali raznih organizmov po presaditvi ohranijo svoje prvotne funkcijske sposobnosti.